

ALUMNUS GIE LIEM NEEMT ZIJN AUSTRALISCHE STUDENTEN MEE NAAR NEDERLAND

‘Ik heb Wageningen en

Na zijn promotie in Wageningen vertrok voedingsonderzoeker Gie Liem naar Melbourne. Ondanks de grote afstand komt hij nog geregeld terug. Dit jaar met in zijn kielzog een groep enthousiaste Australische studenten. ‘De connectie tussen voedingsonderzoek, overheid en bedrijfsleven in Nederland is sterk.’

TEKST MARION DE BOO FOTOGRAFIE GUY ACKERMANS

Warm ingepakt met wollen sjaals en mutsen loopt een groep Australische studenten tegen de striemende oostenwind in over de Wageningse campus. Vorige week was het thuis nog meer dan 30 graden. ‘Ik vries zowat dood’, zegt een meisje in een dikke donsjas. ‘Ik had gehoopt dat het nog kouder zou zijn’, zegt een studiegenote. ‘Ik heb nog nooit sneeuw gezien!’ Voedingsexpert Gie Liem (45), initiatiefnemer van de studiereis, moet erom lachen. ‘Sommige van deze studenten zijn nog nooit buiten Australië geweest’, vertelt hij. ‘Daarom organiseren wij om het jaar de International Food and Nutrition Study Tour, een tweeweekse studiereis langs vooraanstaande internationale kennisinstituten. Ik ben met mijn studenten onder meer in de VS, Thailand, Singapore en Maleisië geweest. Dit jaar is Nederland aan de beurt.’ Liem begon in 1994 aan de studie Humane voeding in Wageningen, die toen nog Voeding van de mens heette. Hij is nu associate professor Sensory & Consumer Science aan Deakin University in Melbourne,

Australië. ‘Ik wil dat onze studenten een internationaal perspectief krijgen’, verklaart hij.

KENNIS GENEREREN

‘Nederland is de tweede voedselproducent van de wereld. Hier wordt de kennis die Wageningen genereert, weer in de landbouw gestopt. Australië is nota bene 183 keer groter, maar komt qua voedselproductie pas op de 15e plaats. Ook is de Australische voedingsindustrie veel minder innovatief dan de Nederlandse’, aldus Liem. ‘Het is leuk dat je tijdens zo’n studiereis veel meer contact met je studenten krijgt. Ik praat veel met ze over hun carrièreperspectief en moedig ze aan om hun kansen te grijpen, bijvoorbeeld door zich te oriënteren op vervolgstudies in Nederland. ‘Ik heb Wageningen onder mijn studenten enorm opgehemeld.’ >

Alumnus Gie Liem, associate professor aan Deakin University in Melbourne, met zijn studenten voedingsleer en diëtiëk op de campus in Wageningen.

orm opgehemeld'

‘Ik wil dat onze studenten een internationaal perspectief krijgen’

De groep telt 27 BSc- en MSc-studenten, voornamelijk vrouwen, die voedingsleer en diëtiëk studeren. Een aantal deelnemers is al werkzaam in de voedingsindustrie en volgt alsnog een masteropleiding. Er is ook een kinderarts bij die een master in voeding volgt om haar kennis te verdiepen. Voor deelname aan deze studiereis moeten de studenten solliciteren en een eigen bijdrage van zo'n vierduizend Australische dollar betalen. Vanuit de StayOkay in Soest bezoekt de groep naast de afdelingen Voeding en Levensmiddelentechnologie in Wageningen onder meer het Voedingencentrum, het RIVM, het ministerie van VWS, TNO, de Voedingalliantie in ziekenhuis Gelderse Vallei, Friesland Campina en De Haagse Hogeschool. Liem heeft overall connecties: oud-studiegenoten en andere Wageningse contacten. 'Die zijn, net als ik, de afgelopen twintig jaar langzaam opgeklommen. Toen ik contact zocht, vlogen alle deuren voor ons open.'

NA DE STUDIE

'Zo'n intensieve studiereis helpt studenten om over de grens te kijken en zich te oriënteren op wat ze na of misschien zelfs tijdens hun studie willen doen. Misschien een trimester in Nederland studeren? De connectie tussen voedingsonderzoek, overheid en bedrijfsleven in Nederland is sterk. En dankzij het Voedingencentrum is de vertaalslag van voedingsonderzoek naar de 'gewone' mens hier mooi geregeld. Bij het Voedingencentrum zitten veel oud-Wageningers.' Omgekeerd is er ook al tweemaal een groep Wageningse promovendi naar Australië afgereisd, waarbij Liem hun ontvangst aan Deakin University organiseerde en de

bezoekers ook aan andere Australische contacten hielp. Liem: 'We hebben ook een uitwisselingsprogramma opgezet. Studenten uit Wageningen kunnen korte tijd naar Deakin komen en omgekeerd, zonder extra collegegeld te hoeven betalen.' Gastvrouw op deze gure woensdagochtend is Monica Mars, die net als Liem in 1994 begon aan de studie Humane voeding en nu als universitair hoofddocent bij de groep Sensory science and eating behaviour werkt. Als onderdeel van een afstudeervak onderzochten Mars en Liem samen de smaakvoor-

GIE LIEM (45)

Functie: Associate professor, Deakin University, Melbourne, Australië

Studie: Voeding van de mens, 1999

Promotie: Monell Chemical Senses Center, Philadelphia, USA en Wageningen Universiteit, 2004

keuren van kinderen. Dat thema is bij deze leerstoelgroep nog altijd actueel, blijkt tijdens de inhoudelijke introductie. 'Je kunt de aangeboren voorkeur van baby's voor zoet niet afleren, maar je kunt andere smaken wèl aanleren', vertelt hoogleraar Kees de Graaf, die zowel Mars als Liem 25 jaar geleden heeft opgeleid. Hij leidt nu een groot onderzoeksproject, gericht op mogelijkheden om de voorkeur voor zoetigheid te beïnvloeden, met het oog op gewichtsvlies. Proefpersonen volgen een half jaar lang een zoet of een niet-zoet dieet, om te zien in hoeverre hun voorkeuren daardoor veranderen.

POPFESTIVAL LOWLANDS

Na de introductie volgt een stevig inhoudelijk programma. Zo worden resultaten gepresenteerd van een multi-sensorisch onderzoek op popfestival Lowlands. Proefpersonen mochten allerlei voedingswaren op een geïmproviseerde voedselmarkt ruiken, proeven en beoordelen en kregen daarna een onaangekondigde geheugentest: waar stond dit product? Mensen beschikken over een soort ruimtelijk geheugen voor waar je welk voedsel kunt vinden. Daarbij blijken ze de vindplaatsen van de hoogcalorische voedingsmiddelen significant beter te onthouden. In de oertijd was deze aangeboren eigenschap ongetwijfeld handig om te overleven. Tegenwoordig helpt het je om dik te worden.

De studenten zijn verrast als ze horen dat de opleiding in Wageningen Engelstalig is en dat vrijwel alle bachelorstudenten doorstromen naar een masteropleiding. 'In Australië heeft het hoger onderwijs een andere opzet. Er is geen onderscheid tussen hbo en universitair onderwijs', aldus Liem. Een studente vult aan: 'De bacheloropleiding geldt als goede startkwalificatie voor de arbeidsmarkt.' Ook de mogelijkheden voor leren op afstand, bijvoorbeeld via de Massive Open Online Courses (MOOCs) spreken aan. Liem: 'Deakin University is zelf ook zeer actief op het gebied van distance learning. Dat is in Australië heel gebruikelijk, je zag het ook in de tv-serie The Flying Doctors. Lang voordat het internet bestond, volgden kinderen in de outback van dit grote land al onderwijs-op-afstand via zendradio's.' De studenten zijn gefascineerd door de

Australische studenten lunchen in studentencafé De Spot op Wageningen Campus.

nieuwe technologieën die ze vandaag te zien krijgen. ‘Voedsel uit de 3D-printer en spijsverteringsonderzoek in vitro, wat een verblijvende ideeën’, zegt Jasmine Wright. ‘Zoiets had ik nog nooit gezien. Tot nog toe hebben wij vooral veel in het klaslokaal gezeten. Op zo’n studiereis ontdek je ineens een stortvloed aan mogelijkheden om technologie in te zetten voor voedingsonderzoek. Ik heb allerlei ideeën opgedaan voor onderwerpen die ik zelf later nader zou willen onderzoeken, zoals verbanden tussen voeding en gezondheid, of gepersonaliseerde voedingsadviezen.’

Haar medestudent Kobe Fertis wil zich later graag bezighouden met promotiecampagnes voor gezonde voeding en volksgezondheid. ‘Heel interessant om te horen hoe dat alles in Nederland wordt gefinancierd en voor welke strategieën is gekozen. Ik zou graag een vergelijkbaar systeem in Australië opzetten.’

Matthew Silipo vond het boeiend om vanuit de eerste hand te horen welke relaties de

Wageningse voedingsonderzoekers met het bedrijfsleven onderhouden. ‘Mooi om te zien dat de toepassingen van het wetenschappelijk onderzoek in het dagelijks leven zo voor de hand liggen. Dat houdt studenten en hoogleraren gemotiveerd.’

MILIEUHYGIËNE STUDEREN

Tussen de bedrijven door vertelt Liem over zijn loopbaan. ‘Oorspronkelijk kwam ik naar Wageningen om Milieuhygiëne te studeren, maar ik merkte al snel dat het te technisch voor me was en dat ik liever iets met mensen wilde doen. Mijn familie heeft een medische achtergrond. Het snijvlak van voeding, gezondheid en psychologie fascineert me. Waarom eten mensen wat ze eten? En waarom eten ze soms zoveel dat ze veel te dik worden?’

Naast zijn opleiding Humane voeding ontplooidde Liem tal van nevenactiviteiten. Zo reed hij op de dierenambulance in Rhenen. ‘Maar dat kwam er vooral op neer dat je doodgereden katten van het asfalt

moest schrapen en telefoontjes beantwoorden van mensen die een hond hadden zien lopen, maar hem niet konden vangen.’ Ook was hij reporter voor het lokale radiostation Rijnstad FM. ‘Plaatselijk nieuws over van alles en nog wat, eerst op vrijdagavond en later ’s ochtends vroeg van zeven tot negen, voordat ik naar de universiteit ging.’ Zo hield hij tijdens de introductiedagen voor nieuwe studenten een live interview met Marije Weits, een biologiestudente van zijn afdeling op studentenflat Rijnsteeg, op wie hij indruk wilde maken. ‘Zij vond dat niet zo’n succes.’ Maar inmiddels zijn ze negentien jaar getrouwd en hebben ze samen drie kinderen. Monica Mars vertoont tijdens haar colleges nog altijd het filmpje van de gezichten die Liems oudste baby Stijn trok toen hij voor het eerst de smaken zoet, zuur, zout en bitter aangeboden kreeg.

OP AVONTUUR

In 2004 promoveerde Liem op een vergelijkend onderzoek naar smaakvoorkeuren van Amerikaanse en Nederlandse kinderen, uitgevoerd in Philadelphia en Wageningen. ‘Daarna wilden we wel naar Australië, vanwege het avontuur. Dus toen er een baan bij Deakin University langskwam, heb ik toegehaapt en sindsdien zijn we gebleven.’ Liem komt nog regelmatig naar Europa voor congressen en gaat dan altijd even op bezoek in Wageningen om vrienden en collega’s te spreken. Twee jaar geleden had hij een sabbatical van vijf maanden bij WUR en Friesland Campina. Het voedingsonderzoek in Wageningen hoort volgens Liem tot de wereldtop. Het is meer gestructureerd dan in Melbourne. ‘En de aanwezigheid van al die grote bedrijven op de campus geeft meerwaarde, er is hier veel geld voor voedingsonderzoek en er zijn goede faciliteiten.’ Hij woonde in een stacaravan met zijn negen jaar oude dochtertje Loren. ‘Het was heel speciaal om met haar door Wageningen te fietsen. Ze ging naar de Jozefschool, waar ik tijdens mijn promotieonderzoek in 2003 een onderzoek met kinderen en zure drankjes heb gedaan. Wageningen voelde heel snel weer vertrouwd. Dezelfde supermarkten, overal fietsers, de directie van de mensen. En Loren was dol op de chocolademelk in de Leeuwenborch.’ ■